

Deze paus staat voor barmhartigheid en is moderner dan zijn voorgangers

Vorige week verklaarde paus Franciscus de doodstraf ontoelaatbaar. Het is een voorbeeld van zijn inzet voor de menselijke waardigheid. Misbruikzaken pakt hij zorgvuldig aan, schrijft Pim Walenkamp.

Is Paus Franciscus een „pr-genie”, die alleen in woorden optreedt tegen kindermisbruik? Grote woorden gebruikte Walt van der Linden voor paus Franciscus (*Paus Franciscus vooruitstrevend? Trap er niet in!, 31/7*), maar werkelijk bewijs droeg hij niet aan. Op het gebied van kindermisbruik heeft deze paus vooral met zaken te maken die zich in het verleden afspelen. Dit jaar heeft hij al drie keer moeten ervaren dat er lijken in de kast lagen. Die drie zaken gaan weliswaar over misbruik, maar zijn niet hetzelfde.

Lees het opiniestuk van Walt van der Linden: Paus Franciscus vooruitstrevend? Trap er niet in!

Eerst de affaire rond bisschop Philip Wilson in Australië. Deze man had bijna veertig jaar geleden als een jong priester gehoord dat een collega-priester – dus niet hij zelf – seksueel misbruik pleegde. Dit geval gaat over hoe men in het verleden gemakkelijk wegkeek bij de fouten van anderen. Het is een waarschuwing aan mensen in verantwoordelijke posities. Na een onderzoek en een veroordeling in eerste aanleg in Australië heeft de paus bisschop Wilson afgezet. Dat noemt Van der Linden „wegkijken, het toedekken, het imago van het instituut plaatsen boven het leed van de mensen”. Het is juist juridisch correct om een uitspraak van een rechter af te wachten. Het is een teken van goed bestuur en fatsoen om goed onderzoek te doen alvorens iemand te ontslaan. Is dat hypocriet?

Veel erger is het geval van kardinaal Theodore McCarrick. Deze Amerikaan wordt beschuldigd van seksueel misbruik van minderjarigen én van het gedurende lange tijd systematisch lastig vallen van seminaristen en jonge priesters. Bovendien was deze nu ex-kardinaal een spin in het web in de kerk. Paus Franciscus heeft hem [zijn kardinaalstitel ontnomen](#); dat is een

harde, uitzonderlijke beslissing. Hopelijk is dat niet het enige en zullen de misdaden van McCarrick bestraft worden.

De derde affaire gaat over bisschop Juan Barros in Chili. Dit is het enige geval waar Franciscus zelf in beeld komt. Franciscus heeft tijdens zijn bezoek in Chili deze bisschop Barros verdedigd, omdat hij toen te veel vertrouwde op vroegere collegae, zoals de kardinalen van Chili. Natuurlijk zijn beschuldigingen van misbruik altijd precair. Bijzonder is dat hij het grondig heeft laten uitzoeken en volledig op zijn eerste intuïtie is teruggekomen. Hij heeft de Chileense bisschoppen duidelijk laten merken dat dit soort praktijken ongewenst zijn. De zaak loopt nog. Van der Lindens stelling dat de paus geen reëel beleid voert, is dan ook onterecht. Wat de paus doet, is fouten uit het verleden een voor een proberen aan te pakken. Dat gaat stap voor stap en niet van de ene op de andere dag; hij moet in een ingewikkeld veld proberen integer te blijven. Is dat hypocriet?

Doortastend

Iemand zijn kardinaalsrang afnemen is de afgelopen eeuw maar een keer eerder voortgekomen. Dat zegt voldoende over hoe paus Franciscus over zedenmisdrijven denkt en over zijn doortastendheid hierin. Dat hij gedurende het onderzoek niets zegt, is integer: eerst afwachten wat het onderzoek oplevert, en de onderzoekers niet voor de voeten lopen en ook niet beïnvloeden door welke uitspraak dan ook. Pas als duidelijk is hoe het zit duidelijke taal spreken en doorpakken. Dat is professioneel en integer bestuur.

De paus had inzake bisschop Barros sneller en beter kunnen handelen. Maar Franciscus heeft geluisterd naar reacties. Toen heeft hij zijn beslissing teruggedraaid. Beter ten halve gekeerd dan ten hele gedwaald. Ergo, deze paus luistert wel degelijk en handelt doortastend.

Zijn eerste daad als paus was [naar het eiland Lampedusa te gaan](#) en daar het vreselijke vluchtelingenprobleem aan te kaarten. Hij heeft dit meerdere malen herhaald, ook tegen

politici. Met zijn morele gezag en invloed achter de schermen heeft hij velen geholpen. Is dat gratis, zoals Van der Linden beweert? Is dat te gemakkelijk, is dat inspelen op sentimenten in de media, terwijl het de wereld en de vluchtelingen weinig oplevert? De paus heeft echter beperkte middelen om in deze zaak concreet iets te doen. Stalin zei het al: „Waar zijn de divisies van de paus?” Die heeft hij niet; daarom is elk pauselijk spreken meestal niet meer dan zinvol spreken.

Paus Franciscus ziet de kerk als een veldhospitaal waar iedereen, ook gewonden en zondaars, welkom zijn: een inclusieve kerk waar barmhartigheid geldt. Hij inspireert veel randkerkelijken en niet-christenen. Hij bouwt bruggen naar armen, zieken, zondaars, Anglicanen, Joden, Oosters-orthodoxen, moslims, andersgelovigen en atheïsten. Hij stelde een commissie van acht kardinalen in om hem adviezen te geven tot hervorming van kerk en curie. Zo kom ik opgeteld tot wel 148 punten waarin hij vooruitstrevend is en zo de kerk dichter bij Jezus Christus en zijn leer wil brengen.

Consequent, oprecht christelijk, vrijmoedig

Over ‘vooruitstrevend’ gesproken. ‘Progressief’ of ‘conservatief’ zijn geen morele deugden. Met de term ‘vooruitstrevend’ roep je eerder de tegenstelling op met ‘orthodox’. Paus Franciscus past echter niet in dat schema. Veeleer zou ik de termen consequent, oprecht christelijk en vrijmoedig gebruiken. Het gaat erom dat een paus integer is en dingen aanpakt die aangepakt moeten worden.

De meeste wereldleiders beperken zich veelal tot nationale eigenbelangen en kortetermijndenken. Meer dan enig andere wereldleider is paus Franciscus in woord en daad de pleitbezorger van de waardigheid van iedere mens. Logisch dus dat hij afgelopen week verklaarde dat hij de doodstraf „ontoelaatbaar” acht.

Wie paus Franciscus de afgelopen jaren heeft gevolgd, ziet aan zijn preken, encyclieken en handelingen dat hij moderner is dan zijn voorgangers. Zo woont hij niet in het pauselijk paleis, maar nederig tussen andere priesters en gasten. Is dat hypocriet?

Laten we dankbaar zijn voor de huidige paus. Hij inspireert veel mensen en bouwt bruggen.